

Данијел Сервер: Резултат избора - опредељење за Европу и неуспех радикала

Бранко Микашиновић, Вашингтон, VOA 12.05.2008

Парламентарни избори у Србији представљају глас и опредељење за Европу, Демократску странку и њене савезнике и јасан неуспех Радикалне странке. Још увек се, међутим, поставља питање формирања нове владе мада су бирачи изразили јасно проевропско опредељење. Ипак, не постоји јасна већина која би наговестила како и када ће нова влада бити формирана, каже ексклузивно за Глас Америке, потпредседник Америчког института за мир, Данијел Сервер.

ГЛАС АМЕРИКЕ: Како оцењујете реаговања Вашингтона и Брисела на резултате избора?

СЕРВЕР: Мислим да су реаговања позитивна. Прво, изборни процес је обављен на миран и демократски начин. Друго, Демократска странка и њени савезници ће задовољити многе својим јасним проевропским избором.

ГЛАС АМЕРИКЕ: Да ли мислите да ће председник Тадић бити у стању да формира владу са проевропским странкама?

СЕРВЕР: То је велико питање. Није јасно како ће се то постићи и мислим да ће проћи недеље или месеци пре него што то постане јасно. То је велики задатак, а изборни резултати показују да неће бити лак упркос томе што су бирачи јасно исказали свој проевропски правац.

ГЛАС АМЕРИКЕ: Какав сценарио очекујете уколико председник Тадић не буде у стању да формира владу са проевропским странкама?

СЕРВЕР: У том случају би националистичке и мање европски оријентисане странке могле да формирају нову владу. Наравно, постојала би и могућност да Коштуница и Тадић заједно управљају Србијом мада лично мислим да би то било лоше решење пошто се таква влада показала неефикасном. Ако би националисти формирали владу, Србија би се окренула ка истоку, што није правац који су одредили бирачи, али је у парламентарном систему могуће и формирање владе, која је у супротности са жељама бирача.

ГЛАС АМЕРИКЕ: Да ли сматрате да ће се исход избора одразити на став Србије у погледу Косова?

СЕРВЕР: Не верујем да ће Србија променити свој бескомпромисни став у погледу независности Косова, али би исход избора могао да се одрази на одредјивање приоритета земље, односно да првенство има улазак у Европу, док би Косово имало секундарни значај.

ЈЕДИНСТВЕНА РУСИЈА: ПРЕУРАЊЕНО ЗА ПРАВЉЕЊЕ ПРОГНОЗА

МОСКВА, 12. јануара (Танјуг) - Функционери владајуће Јединствене Русије, чији је лидер премијер Русије Владимир Путин, оценили су данас да ниједна странка није остварила убедљиву победу на парламентарним изборима у Србији, као и да је преурањено правити прогнозе о даљем развоју ситуације.

Председник спољнополитичког одбора руске Думе (доњег дома парламента) и високи функционер те партије Константин Косачов рекао је новинској агенцији Интерфакс да су "прелиминарни резултати избора веома двосмислени" и да ће бити "изузетно тешко пропредседничком блоку да нађе савезнике".

Председник комитета за међународне послове у Савету федерације (горњем дому парламента) Михаил Маргелов изјавио је да ниједна од странака није освојила парламентарну већину а да победа присталица председника Бориса Тадића над радикалима није убедљива.

"Парламентарни избори у Србији показали су да гласање поново није ујединило нацију", рекао је Маргелов, додајући да у српском друштву нема јединства о путу и методу кретања ка будућности.

Истичући да је у таквим условима правити прогнозе о будућем развоју ситуације преурањено, Маргелов је додао да ће победу одржати они који вештије спроведу преговоре.

Високи руски парламентарцац је, такође, навео мишљење експерата да се не искључује да би нови премијер могао да буде представник Српске радикалне странке и Демократске странке Србије, и у том случају ће "признање независности Косова од стране чланица Европске уније бити значајна кочница на српском путу ка европској будућности".

На сајту владајуће руске партије, која има апсолутну већину у Думи, наведено је и мишљење члана Главног савета и првог заменика председника одбора за питања Заједнице Независних Држава Константина Затулина да "формална победа на изборима присталица Тадића практично представља њихов пораз", јер не могу да утичу на формирање владе.

Називајући такву победу Пировом, Затулин је рекао да су "на Западу пожурили са оценом тих избора", јер би лидери Демократске странке Србије (ДСС), Социјалистичке партије и Српске радикалне странке Војислав Коштиница, Ивица Дачић и Томислав Николић могли да формирају коалициону владу са већином у парламенту.

"Западни аналитичари се труде да на ту страну не обраћају пажњу, јер им је важно да покажу да су били у праву у причи са Србијом и, колико год Срби били незадовољни због Косова, да ће прогутати на крају косовску независност, као што су прогутали распад Југославије, а Запад може да не гризе савест због тога", рекао је Затулин.

Затулин истиче да су су избори по резултатима "пораз присталица стварање владе која би отписала све политичке дугове европским земљама које су подржале независност Косова".

На сајту владајуће руске партије која је потписала споразум о сарадњи са ДСС наведено је и мишљење члана спољнополитичког одбора Думе Руслана Кондратова да су избори показали до чега може да доведе политички конфликт који траје од признања једнострано проглашене независности Косова, јер јужна покрајина "постаје цокер који користе супарници у борби за власт у Србији".

САД: Српски гласачи јасно су показали да су привржени Европи и просперитету

VOA 12 . 05 . 2008

Реаговања западних савезника на прве премилиминарне резултате избора у Србији врло су позитивна.

Сједињене Америчке Државе честитале су народу Србије на масовном учешћу на демократским парламентарним и локалним изборима.

"Српски гласачи јасно су показали да су привржени Европи. Грађани Србије определили су се за просперитетну будућност у западној заједници", саопштила је америчка амбасада у Београду. У саопштењу се наводи да Вашингтон очекује наставак сарадње са грађанима Србије и њиховим демократским лидерима на остварењу визије из октобра 2000. године.

"Одлучни смо да наставимо да сарађујемо са реформским снагама у циљу испуњења ове визије", објављено је у саопштењу на интернет страници амбасаде САД у Београду.

Конкретизација европске перспективе

Резултате избора у Србији поздравили су председништво Европске уније, министар спољних послова Словеније Димитриј Рупел и порпаролка високог представника за спољну политику и безбедност ЕУ Хавијера Солане, Кристина Гаљак.

Шефови дипломатије Француске, Аустрије и Шведске такође су се огласили су поводом избора у Србији поздравивши добар резултат листе "За европску Србију".

"Србија је 11. маја јасно изабрала Европу", саопштио је француски министар иностраних послова Бернар Кушнер који је у телефонском разговору честитао представницима Демократске странке на победи.

Француски државни секретар Жан Пјер Жује додао је да ће после избора Париз "настојаћи да конкретизује европску перспективу Србије".

Шведски министар спољних послова Карл Билт је, у изјави шведском радију, рекао да је резултат много бољи од "очекиваног", да нема сумње да је "морална победа" на страни "проевропских" снага, али да ће бити потребно време да се формира нова српска влада.

Немачка агенција DPA преноси и Билтову оцену да је недавно потписивање Споразума о стабилизацији и придруживању Србије са Европском унијом "вероватно" утицало на опредељење српских бирача.

Шефица дипломатије Аустрије Урсула Пласник казала је након објаве прелиминарних резултата да "Скупштина Србије и будућа влада имају сада историјску шансу да поставе неповратне смернице у правцу ЕУ".

"Све политичке снаге Србије које се залажу за овај циљ треба томе да допринесу, како би нова влада убедљиву одлуку грађана за модерну европску Србију претворила у дело", казала је Урсула Пласник.

Она је поздравила "одлучност победника на изборима председника Бориса Тадића да настави реформе, посебно у области безбедности и правосуђа, као и пуну сарадњу с Хашим трибуналом", додајући да је то потребно и за примену Споразума о стабилизацији и придруживању Србије с ЕУ.

BBC 12.05.2008

Џонатан Ајл: 'Време је да ЕУ испуни обећања'

Европски комесар Оли Рен је поздравио успех проевропских снага на изборима у Србији, наводећи да је ЕУ "спремна да убрза европски пут Србије".

У саопштењу издатом у Бриселу, Рен је навео да верује да ће нова влада наставити програм реформи и пут у Европу.

Он је, између осталог, поновио да је Европска унија спремна да убрза пут Србије ка чланству, укључујући и давање статуса кандидата.

Високи представник Европске уније за спољну политику и безбедност Хавијер Солана изразио је наду да ће нова Влада Србије бити брзо формирана и да ће бити снажно посвећена реформама и испуњењу услова за напредак Србије ка Европској унији, која ће јој, како је нагласио, на том путу пружити сву своју подршку.

"После потписивања Споразума о стабилизацији и придруживању, земља је сада у доброј положају да брзо напредује ", оценио је Солана.

Шефови посматрачких мисија Савета Европе и ОЕБС-а у Београду су оценили да су избори у Србији били добро организовани и спроведени у складу са стандардима Савета Европе и ОЕБС-а за демократске изборе, дајући прилику бирачима да се слободно определе.

Олакшање у Европској унији

О реаговању Европске уније на исход парламентарних избора у Србији BBC је у понедељак, 12. маја разговарао са једним од бољих познавалаца балканских прилика у Великој Британији, Џонатаном Ајлом са лондонског Института здружених оружаних снага.

Прво питање које је Ајлу упућено било је - може ли се рећи да је Европа са олакшањем

одахнула?

"Нема сумње да је широм Европе, чак међу суседима и савезницима Србије који су у Европској унији, присутан велики осећај олакшања. Прво ово је друга узастопна победа председника Тадића, што значи да он остаје најутицајнија политичка личност у Србији - иако можда није потпуно доминантан. Друго, упркос свој пропаганди и осећају неправде због проглашења независности Косова, велики број грађана Србије се определио за европске интеграције", каже Ајл.

Борис Тадић ће, међутим владу морати да покуша да формира са социјалистима. Како би Европска унија реаговала на повратак странке покојног Слободана Милошевића на власт у Србији?

"Занимљиво је да ни словеначко председништво, ни било ко други из ЕУ о томе ништа није рекао или покушао да Србији нешто сугерише. Сви су свесни да ће састављање коалиције бити тежак посао, и да ће бити неопходно начинити компромисе. Мислим да Европу много више брине упозорење господина Николића да ће 'или бити формирана влада у којој ће он водити главну реч, или неће бити владе'. Рекао бих да постоји утисак да је улазак социјалиста у владу неизбежан. То није нарочито пријатно, али не заборавимо да и у неким другим владама у Европи тренутно постоје не нарочито пријатни коалициони партнери. Поменућу нову италијанску владу као само један пример", наводи Џонатан Ајл.

Српски социјалисти већ низ година безуспешно покушавају да удју у Социјалистичку интернационалу, асоцијацију европских странака левог центра. Спекулише се да би сада могли да буду примљени, ако направе коалицију са Тадићем. Може ли се на другој страни очекивати да Европа "награди" социјалисте за улазак у владу са коалицијом око Демократске странке?

"То је могуће, и то би за социјалисте свакако била велика награда. Лично мислим да је прерано да се о томе говори, јер би унутар Социјалистичке интернационале било отпора према идеји да се приме српски социјалисти. Томе би се, на пример, успротивили холандски социјалисти и британски лабуристи. Мислим да би СПС, ако удје у коалицију са председником Тадићем, морао да се докаже на делима, а не да тврди да је постао демократска партија тиме што је променио лидера и усвојио нове слогане. Али са друге стране нема ни аутоматског одбацивања идеје о пријему српских социјалиста. Кључно ће

бити њихово понашање у влади".

Како би, с друге стране, Европска унија требало да одговори на овакав изборни резултат?

"За сада смо чули оптимистичке, малтене тријумфалистичке изјаве - победиле су странке које се залажу за европске интеграције... Али постоји опасност да земље попут Британије, Француске и Немачке, које су највише гурале независност Косова, сада закључе да им се коцка око Косова исплатила и да то уопште није утицало на унутрашњеполитичку ситуацију у Србији. Такодје постоји опасност да западноевропске земље наставе да Србији упућују уопштене, охрабрујуће поруке, али да напредак ка европским интеграцијама и даље условљавају изручењем хашких оптуженика. Напредак би требало да буде брз, чим се формира влада у Београду. За Европљане више нема изговора да се у Србији ближе избори, да се не зна ко ће бити на власти и шта људи у Србији мисле. Сада је тренутак да Европа испуни обећања", каже на крају разговора за BBC

Џонатан Ајл.